

LAGUTSKOTTETS UTLÅTANDE 4/1998 rd

Regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i Amsterdamfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen, fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna och vissa akter som hör samman med dem

Till Utrikesutskottet

INLEDNING**Remiss**

Riksdagen remitterade den 12 februari 1998 regeringens proposition 245/1997 rd om godkännande av vissa bestämmelser i Amsterdamfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen, fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna och vissa akter som hör samman med dem till utrikesutskottet för beredning och bestämde samtidigt att bland annat lagsutskottet skall lämna utlåtande i ärendet till utrikesutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- handelsrådet Mikko Puumalainen, utrikesministeriet
- juris doktorn, kanslichef Kirsti Rissanen och konsultative tjänstemannen Inga Pöntynen, justitieministeriet

- överinspektör Jouko Huhtamäki, inrikesministeriet
- presidenten Olavi Heinonen, högsta domstolen
- förvaltningsrådet Lauri Tarasti, högsta förvaltningsdomstolen
- presidenten Erkki Rintala, Vasa hovrätt
- biträdande chef Kari Rantama, centralkriminalpolisen
- utskottsrådet Pekka Aalto
- juris licensiat Risto Eerola
- professor Mikael Hidén
- professor Anrero Jyränki
- professor Raimo Lahti
- professor Juha Lappalainen
- professor Olli Mäenpää.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att riksdagen skall godkänna det 2.10.1997 undertecknade Amsterdamfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen, fördragen om upprättandet av Eu-

ropeiska gemenskaperna och vissa akter som hör samman med dem. Slutakten innehåller 59 förklaringar, som signatärstaternas konferens har antagit eller beaktat.

Amsterdamfördraget innehåller sex innehålls-
ligt olika block: att skapa ett område med frihet,
säkerhet och rättvisa, att föra unionen och med-
borgarna närmare varandra, att stärka unionens
yttre förbindelser samt vidare institutionella änd-
ringar, ett närmare samarbete och en förenkling
av fördragen om upprättandet av gemenskaperna.

Området med frihet, säkerhet och rättvisa ska-
pas genom att stärka de grundläggande fri- och
rättigheterna och principen om icke-diskrimine-
ring, införa nya bestämmelser om visering, asyl,
invandring och annan politik som rör fri rörlig-
het för personer i fördraget om upprättandet av
Europeiska gemenskapen, konsolidera det mel-
lanstatliga polissamarbetet och straffrättsliga
samarbetet samt införliva Schengenavtalen om
avskaffande av personkontroller vid de gemen-
samma gränserna i unionens grundfördrag.

Bestämmelserna om unionens institutioner
och beslutsprocesser ändras så att medbeslutan-
deförfarandet blir enklare och tillämpningsom-
rådet utvidgas, möjligheterna att fatta beslut med
kvalificerad majoritet i rådet utökas, kommis-
sionsordföranden och EG-domstolen får en star-
kare ställning samt behörigheten hos övriga insti-
tutioner görs klarare.

I propositionen ingår ett förslag till lag om
godkännande av vissa bestämmelser i Amster-
damfördraget om ändring av fördraget om upp-
rättandet av Europeiska unionen, fördragen om
upprättandet av Europeiska gemenskaperna och
vissa akter som hör samman med dem.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft samti-
digt med Amsterdamfördraget vid en tidpunkt
som bestäms genom förordning.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Avgränsning av utlåtandet

Lagutskottet har avgränsat utlåtandet till att gäl-
la Europeiska unionens tredje pelare. Detta inne-
bär att utskottet har granskat hur det i
Maastrichtavtalet upprättade regelverket om
samarbete i rättsliga och inrikes frågor dvs. tredje
pelaren ändras genom Amsterdamfördraget och
hur ändringarna beräknas påverka Finlands
rättsordning.

Utskottet har vidare beslutat att inte ta ställ-
ning till sådana ärenden inom tredje pelaren i
fråga om vilka utskottets behörighet delvis sam-
manfaller med grundlagutskottets och förvalt-
ningsutskottets kompetens och som dessa ut-
skott har behandlat i sina utlåtanden.

Centrala ändringar i tredje pelaren

Enligt Maastrichtfördraget ingår i tredje pelaren
(unionsfördragets avdelning VI) samarbete i
rättsliga och inrikes frågor. Enligt artikel K 1
omfattar dessa bl.a. civilrättsligt och straffrätts-

ligt samarbete samt polissamarbete för att hindra
och bekämpa allvarliga former av internationell
brottslighet.

Samarbetet i rättsliga och inrikes frågor är
regeringssamarbete som till sin karaktär och
innehåll avviker från första pelaren (gemen-
skapspelaren). Beslut i första pelarens ärenden
fattas som gemenskapsärenden, och de viktigaste
besluten har då formen av direktiv och förord-
ningar. Inom tredje pelaren existerar ingen
övernationell rätt att utfärda normer, utan i dessa
ärenden behövs det ett statsfördrag, det vill säga
ett internationellt avtal för att ett beslut skall bli
bindande. Fördraget eller avtalet skall varje med-
lemsstat införa separat och inlemma i sin egen
rättsordning.

Genom ändringarna i Amsterdamfördraget
förs en del ärenden i tredje pelaren över till första
pelaren och samtidigt minskar skillnaderna mel-
lan första och tredje pelaren. Det är i huvudsak
handlingsmodellerna och metoderna inom ge-
menskapspelaren som har stått modell för änd-
ringen.

Ärenden som förs över till gemenskapspelaren (första pelaren)

Ärenden som överförs

De ärenden som genom Amsterdamfördraget överförs från tredje till första pelaren utgörs av den till EG-fördraget fogade avdelningen III a *Visering, asyl, invandring och annan politik som rör fri rörlighet för personer*.

I detta sammanhang överförs *civilrättsligt samarbete* till första pelaren. Det till gemenskapsrätten övergående samarbetet i privaträttsliga ärenden omfattar följande punkter enligt Amsterdamfördragets ändrade artikel 73 m:

a) förbättring och förenkling av systemet för gränsöverskridande delgivning av rättegångshandlingar och utomrättsliga handlingar samt erkännande och verkställighet av domstolsavgöranden,

b) främjande av förenligheten mellan tillämpliga bestämmelser i medlemsstaterna om lagkonflikter och om domstolars behörighet och

c) främjad förenlighet mellan civilprocessrättsliga regler.

Procedurbestämmelser

I fråga om de ärenden som nu skall överföras till gemenskapspelaren och gäller fri rörlighet för personer kommer alla särdrag i gemenskapsrätten att tillämpas. Till dem hör företräde för gemenskapsrätten, direkta och indirekta rättsliga verkningar, domstolskontroll, kommissionens initiativ- och övervakningsrätt samt statens ansvar för att gemenskapsrätten genomförs korrekt. Dessa rättsliga särdrag ingår redan för närvarande i den i Finland gällande gemenskapsrätten. I och med Amsterdamfördraget utvidgas deras tillämpningsområde på ett sätt som främjar personers fria rörlighet.

Under en fem år lång övergångsperiod fattar rådet enhälligt beslut i saken utan att höra Europaparlamentet och medlemsstaterna har parallell initiativrätt i förhållande till kommissionen.

Efter övergångsperioden får kommissionen den exklusiva initiativrätt som normalt tillkommer den i första pelaren. Rådet kan efter övergångsperioden efter att ha hört Europaparlamentet fatta ett enhälligt beslut, genom vilket alla

eller en del av de nya områdena under avdelningen kommer under medbestämmandeförfarande.

EG-domstolens behörighet har i de nya ärendena i första pelaren en aning omarbetats jämfört med reglerna för den normala första pelaren. Förhandsavgörande kan begäras bara av de nationella domstolar som i sak är högsta instans. Däremot kan domstolar i lägre instans inte begära förhandsavgöranden. Också EG-domstolens behörighet kan justeras efter fem år från fördragets ikraftträdande. Utanför EG-domstolens behörighet att meddela förhandsavgöranden lämnas åtgärder och beslut i anknytning till allmän ordning och inre säkerhet.

Rådet, kommissionen eller någon medlemsstat kan av EG-domstolen be om avgörande i en tolkningsfråga som har att göra med EG-institutionernas regelverk. Ett avgörande som EG-domstolen meddelar med anledning av en begäran tillämpas inte på nationella domstolars laga kraftvunna domar.

Tillämpningsområdet för den nya avdelningen begränsas av vissa specialarrangemang beträffande Förenade Konungarikets och Irlands samt Danmarks ställning.

Privaträttsligt samarbete

Ur de nationella domstolarnas synvinkel är det privaträttsliga samarbetet det viktigaste sakkomplexet som överförs till första pelaren. Detta samarbete gäller speciellt civilprocessuellt samarbete och en förenhetligad civilprocess till dessa delar samt val av tillämplig lag och fastställande av domstolens behörighet, frågor som hör till den internationella privaträttens område.

Det civilrättsliga samarbetet gäller däremot inte civilrättens materiella substans, såsom exempelvis avtals-, handels-, arvs- och familjerätten. Harmoniseringen på dessa områden kommer fortfarande i huvudsak att falla inom ramen för det inofficiella och halvofficiella samarbetet som bedrivs av bl.a. Unidroit och internationella handelskammaren.

De sakkunniga utskottet hört har i sina bedömningar varit eniga om att de nya bestämmelserna i första pelaren — till den del de har granskats i lagutskottet — inte kommer att leda till några större förändringar i Finlands rätts-

ordning, åtminstone inte inom den närmaste framtiden. Den största betydelsen kommer det pivaträttsliga samarbetet att få på civilprocessens område och genom att verkställigheten av domar i tvistemål underlättas (*fri rörlighet för domar*). Till denna del har det internationella avtalssystemet redan avancerat långt inom EU eftersom rörligheten för domar inom civil- och handelsrätten i huvudsak har genomförts genom Bryssel- och Luganoavtalen. Däremot är harmoniseringsarbetet ifråga om de nationella bestämmelserna om civilprocessen fortfarande i sitt begynnelsestadium.

Tredje pelarens område

De nya bestämmelserna om tredje pelaren

Enligt Amsterdamfördraget kommer polissamarbetet och det straffrättsliga samarbetet (EU-fördraget, avdelning VI) att stanna kvar i tredje pelaren. Det är meningen att effektivisera polis-samarbetet, tullsamarbetet i brottmål och samarbetet på straffrättens område. Som mål för samarbetet har uppställts att medborgarna i mån av möjlighet skall ges ett högkvalitativt skydd genom utvecklat samarbete mellan stater-na vid bekämpningen av kriminalitet samt ra-sism och främlingsfientlighet. I de nya bestä-melserna uppmärksammas speciellt bekämpan-det av terrorism, brott mot barn, olaga narkoti-ka- och vapenhandel samt bedrägeri och mut-brott.

Den reviderade beslutsproceduren anses vara den största förändringen i fråga om ärenden i tredje pelaren. De instrument rådet förfogar över inom tredje pelaren är — utöver gemensam ståndpunkt och konvention — *rambeslut* om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning och annat *beslut* enligt målet med tredje pelaren, vilket emellertid inte har direkta rättsliga effek-ter.

Rambesluten kan gälla polissamarbete samt straffrättsligt samarbete. Rambesluten skall vara bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som skall uppnås men överlåter åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt. Rambesluten fattas enhäl-ligt och går ut på att harmonisera medlemsstater-

nas lagstiftning. I detta avseende påminner de om EU:s direktiv. I fördraget understryks emellertid uttryckligen att rambesluten inte skall ha någon direkt rättslig effekt.

De nya *besluten* kännetecknas av att det inte är enbart politiskt bindande utan också juridiskt. Besluten kan emellertid inte utnyttjas för att har-monisera medlemsstaternas lagstiftning och de har inte några direkta rättsliga verkningar. Be-slutet ligger nära en rådsförordning, trots att denna benämning inte används. Enligt proposi-tionens motivering kan besluten ge en annan medlemsstats myndigheter fullmakt att utöva of-fentlig makt på Finlands territorium på ett sätt som bör anses självständigt.

EU-domstolen blir behörig att meddela för-handsavgörande om giltighet och tolkning av rambeslut och beslut, tolkning av konventioner inom tredje pelaren och om giltighet och tolkning av åtgärderna för att genomföra dessa. Denna artikel är såtillvida fakultativ att dess tillämpning är beroende av en deklARATION från en medlems-stat.

Det straffrättsliga samarbetet kommer i hu-vudsak att ingå i tredje pelaren. Med tanken på harmoniseringen av den materiella straffrätten är den bestämmelse som gör det möjligt att fören-hetliga vissa brottsrekvisit och påföljder, visserli-gen inom ett begränsat område och till vissa delar är en principiellt viktig nyhet. Harmoniseringen kan genomföras i form av rambeslut som förplik-tar medlemsstaterna när det gäller det resultat som skall uppnås. Harmoniseringen kan bara gälla organiserad brottslighet, terrorism och ola-ga narkotikahandel. Harmoniseringen kan bara avse att fastställa minimibestämmelser.

Med tanke på straffprocessen är det viktigt att en bestämmelse som innebär att tvister mellan medlemsstater om domstolars kompetens för-hindras kommer att ingå i det rättsliga samar-be-tet. Ett viktigt syfte med samarbetet är att förhin-dra att ett brottmål, som med laga kraft avgjorts i en medlemsstat, på nytt tas upp i en annan. De i Finland gällande nationella bestämmelserna i saken ingår i strafflagens 1 kap. 13 § från 1996. Lagrummet måste ändras om de på basis av sam-arbetet åstadkomna internationella fördragen kräver det.

Ändringarnas betydelse

De sakkunniga utskottet hört har bedömt ändringarnas betydelse på ett sinsemellan synnerligen avvikande sätt, eftersom var och en betonar särdragen inom sitt eget rättsområde.

Gemensamt för de sakkunnigas ställningstaganden förefaller dock vara att ändringarna kan anses vara teoretiskt rätt betydelsefulla, medan de i praktiken inte bedöms medföra alltför stora omställningar.

I och med ändringarna i tredje pelaren utvidgas integrationens substans inte just alls till sådana nya kategorier av ärenden som inte redan ingår i det gällande unionsfördraget. Amsterdamfördraget innebär närmast en mindre förskjutning av tyngdpunkterna, snarare kvantitativa än kvalitativa förändringar, en bekräftelse av den pågående utvecklingen.

Dessutom kan området för tredje pelaren i någon mån anses bli utvidgat på grund av att samarbetet nu utom bekämpning av organiserad brottslighet också omfattar förebyggande och bekämpande av annan brottslighet. EU-domstolens kompetens utvidgas i någon mån till nya kategorier av ärenden, likaså utvidgas Europaparlamentets beslutanderätt i någon mån i och med att medbeslutandeförfarandet utsträcks till fler ärenden än tidigare. Amsterdamfördraget möjliggör dessutom en något mer komprimerad och sålunda kanske också effektivare harmonisering inom den nuvarande tredje pelaren.

Bedömda ur straffrättens synvinkel anses artiklarna i unionfördragets tredje pelare betydelsefulla trots att straffrätten också efter Amsterdamfördraget stannar utanför gemenskapsrätten, dvs. EU:s exklusiva kompetens. Som motvikt till detta kan dock samtidigt iakttas en tendens att öka formerna för administrativa sanktioner och verkställighet inom ramen för gemenskapsrätten, alltså också sådana sanktioner som har drag av straff. Dessutom har den synpunkten anförts för utskottet att straff- och straffprocessrätten som ett nästan nytt rättsområde småningom håller på att glida över till de rättsområden vars innehåll integrationen påverkar.

Ändringarna i tredje pelaren beräknas inte medföra några väsentliga kvalitativa förändringar i Finlands rättsordning. Amsterdamfördraget

har inga sådana nya rättsliga drag som inte redan har omfattats i Finlands rättordning i och med medlemskapet i unionen eller som inte redan har inlemmats i den nationella rätten med stöd av internationellt rättsligt samarbete. Utvecklingen på straffrättens område medför emellertid problem med tanke på skrivsättet inom strafflagstiftningen, och de ökade administrativa påföljderna förutsätter ny lagstiftning. Se vidare utskottets ställningstagande i bl.a. LaUB 3/1998 rd — RP 6/1997 rf.

I våra domstolars verksamhet torde de nya normerna inte innebära någon större förändring och de förutsätter inte i någon högre grad processuell beredskap eller utbildning. De processuella rättsliga ändringarna har åtminstone i huvudsak redan genomförts i och med EU-medlemskapet och domstolarna har satt sig in i dem. Ändringarna förväntas komma till synes speciellt i de allmänna domstolarna där ärenden som gäller brottsundersökning och bekämpande av brott i allmänhet behandlas.

EU-domstolens kompetens

EU-domstolens kompetens utvidgas, eftersom domstolen kommer att få hand om nya ärenden på grund av de ärenden som överförts till första pelaren och eftersom domstolens behörighet att inom tredje pelaren meddela förhandsavgöranden utvidgas i den utsträckning medlemsstaterna fattar nationella beslut i ärendet.

Med tanke på den allmänna rättssäkerheten har det bedömts vara positivt att EU:s domstolskontroll nu utvidgas. Detta innebär att det skydd för de grundläggande rättigheterna domstolarna ger utvidgas, vilket skapar förutsättningar för att öka samarbetet mellan EU-domstolen och de nationella domstolarna.

Det är dock problematiskt att förfarandet med förhandsavgöranden enligt EG-fördraget nu splittras upp i flera alternativa modeller och att valet av modell blir beroende av enskilda medlemsstater.

Ett annat problem är att Amsterdamfördraget inte ingriper i EU-domstolens arbetsmetoder. Den arbetar redan nu alltför långsamt. I takt med att ärendena ökar fördröjs avgörandena ytterli-

gare. För att kraven på en enhetlig lagskipning skall förverkligas borde domstolens arbete bli snabbare.

Alla de sakkunniga utskottet hörde, alltså också företrädarna för finländska domstolar, har godtagit den i propositionen omfattade ståndpunkten att Finland skall ge en förklaring, där det understryks att ett förhandsavgörande kan begäras av vilken nationell domstol som helst. Också lagutskottet, som upprepar sina tidigare ställningstaganden, förordar denna ståndpunkt. Utskottet hänvisar också till sitt utlåtande i LaUB 6/1996 rd — E 4/1996 rd, där utskottet mer ingående än nu analyserat EU-domstolens ställning i fråga om fördrag enligt EU:s tredje pelare.

Utskottet påpekar emellertid att propositionen ger en något vilseledande bild av vilken bindande effekt ett avgörande av EU-domstolen har på en begäran om förhandsavgörande. Enligt motiveringen binder en dom med anledning av en begäran om förhandsavgörande den domstol som begärt avgörandet liksom även vid ett förfarande enligt artikel 177 i EU-fördraget. I vårt nationella system med rättsinstanser råder det oavhängighet mellan underrätter, överrätter och högsta domstolar (t.ex. tingsrätter, hovrätter och högsta domstolen). Om emellertid en underrätt begär ett förhandsavgörande av EU-domstolen binder avgörandet utom underrätten (tingsrätten) också högre rättsinstanser (hovrätten och högsta domstolen). En bindande effekt av denna typ, som medlemskapet i Europeiska unionen medförde, är ett nytt drag i vår rättsordning.

Propositionens förslag till lag om införande av fördraget

Utskottet framhåller att 2 § i lagförslaget inte

upptar artikel 35.3b i Amsterdamfördraget i fullständig form. Punkten anger innehållet och gränserna för en nationell domstols begäran om förhandsavgörande.

Följande två omständigheter saknas i förslaget till paragraf:

— En domstol kan rikta en begäran om förhandsavgörande till EG-domstolen bara om frågan som kommer upp i ett ärende som den behandlar. Härav följer att rättigheterna och skyldigheterna för domstolarna — såväl den som begär ett förhandsavgörande som den som meddelar det — inskränker sig till det enskilda fallet och håller sig inom gränserna för den aktuella frågan. I praktiken har begäran om förhandsavgörande i en del fall varit alltför vag och gått utanför den fråga det enskilda fallet gäller. Utskottet fäster uppmärksamhet vid att domstolarna när de formulerar en fråga skall hålla sig inom gränserna för det aktuella ärendet.

— Den domstol som begär ett förhandsavgörande skall själv se till att den omständighet som begäran gäller skall avgöras innan domstolen kan meddela beslut. Detta visar att domstolen beslutar i ärendet på tjänstens vägnar och att den berörda inte har bestämmanderätt i ärendet.

Utrikesutskottet torde överväga om 2 § i lagförslaget bör kompletteras med de bestämmelser i artikel 35 punkt b i unionsfördraget som saknas.

Utlåtande

Lagutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att utskottet för sin del förordar förslagen i propositionen.

Helsingfors den 5 juni 1998

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
 vordf. Matti Vähänäkki /sd
 medl. Sulo Aittoniemi /cent
 Juhani Alaranta /cent
 Janina Andersson /gröna
 Toimi Kankaanniemi /fkf
 Juha Karpio /saml
 Anne Knaapi /saml

Pekka Kuosmanen /saml
 Annika Lapintie /vänst
 Kari Myllyniemi /cent
 Markku Pohjola /sd
 Heikki Rinne /sd
 Pekka Saarnio /vänst
 Säde Tahvanainen /sd
 Jukka Tarkka /ungf.

AVVIKANDE ÅSIKT 1

Amsterdampfördraget är det hittills mest betydande enskilda steget i riktning mot en förbundsstat och en uppluckring av den enskilda statens suveränitet i Europeiska unionen. Sedan fördraget ratificerats kommer man efter en relativt kort period på några år att övergå till majoritetsbeslut, som innebär att de små medlemsstaternas påverkningsmöjligheter smulas sönder. Inom alla områden av samhällslivet är det Europeiska unionen som bestämmer och beslutar. Fastän vi blir tvungna att gå i ledband förefaller det som om beslutsfattarna inte vill se och inse den utveckling som smyger sig på oss.

Propositionen om Amsterdampfördraget måste alltså förkastas. Om vi inte gör det borde vi åtminstone senast nu vakna upp och inse vilka konsekvenser utvecklingen hittills och i synnerhet det nu aktuella fördraget har för våra grundlagar. Den nya regeringsformen, som föreligger för behandling i riksdagen, beaktar i praktiken

inte över huvud taget detta, utan där talas fortfarande om en suverän republik, där den lagstiftande makten utövas av riksdagen och den dömande makten av oberoende domstolar. Detta håller över huvud taget inte streck och än mindre efter Amsterdampfördraget. Riksdagen blir tvungen att från Europeiska unionens institutioner ta emot förpliktande lagstiftningsdirektiv och för domstolarna förpliktande anvisningar i fråga om domsmakten. Också vad myndighetsåtgärderna beträffar ökar beroendet av Europeiska unionen hela tiden. Att dessa frågor lämnas obeaktade innebär att man gör våld på grundlagen, som alltid borde bygga på en verklighetsgrund. I Finland har frågan i motsats till vad fallet varit i många andra länder skötts så att man i grundlagen öppnat upp luckor för unionen och gjort en tendentiös tolkning. Läget borde rättas till senast nu när regeringsformen för Finland revideras i riksdagen.

Helsingfors den 5 juni 1998

Sulo Aittoniemi /cent

AVVIKANDE ÅSIKT 2

Amsterdampfödraget innebär att EU-födraget, EG-födraget och vissa akter som hör samman med dem ändras. Ändringarna beror på att Europeiska unionen komprimeras. Den nationella beslutanderätten tunnas ut i många avseenden. En betydande del av de ärenden som ingår i regerings-samarbetet (den s.k. tredje pelaren), enligt vissa sakkunnigutlåtanden rent av 3/4, blir genast eller efter en övergångsperiod unionsärenden (den s.k. första pelaren). Dessa blir i regel ärenden som regleras genom regelverk typ direktiv.

EG-domstolens kompetens utvidgas. Inom

det straffrättsliga samarbetet kan behöriga myndigheter i en medlemsstat agera på en annan stats territorium. En utveckling av denna typ är i princip ytterst betydelsefull med tanke på den nationella suveräniteten.

De fördelar Amsterdampfödraget innebär för Finland är obetydliga. Europeiska unionen får en allt mer komprimerad form. Demokratien och öppenheten ökar inte. Utvecklingen överensstämmer inte med vårt folks helhetsintresse. Det finns motiverad anledning att förkasta regeringens proposition.

Helsingfors den 5 juni 1998

Toimi Kankaanniemi /fkf